

Bijlage 3. Het derde watervoerende pakket en de drinkwatervoorziening in Midden Nederland.

In Zuidelijk Flevoland is op een diepte van ongeveer 50 tot 300 meter een watervoerende laag (Derde Watervoerende Pakket) aanwezig met een unieke voorraad zoet water. Het water is van grote ouderdom, heeft een bijzonder hoge kwaliteit en is vrij van verontreinigingen. Het is daarom bijzonder geschikt voor de bereiding van drinkwater. Het is een van de weinige locaties in Nederland waar geen voorzuivering van het grondwater noodzakelijk is. Aan de bovenkant is deze voorraad goed beschermd door dikke kleilagen.

De combinatie van de bijzondere kwaliteit van het water en de goede bescherming aan de bovenkant door de kleilagen maakt dit een unieke voorraad zoetwater binnen Nederland. Het watervoerende pakket is daarom in gebruik voor de drinkwaterwinning. Allereerst is dit voor de lokale behoefte geweest (Almere en Zeewolde). Later is ook de levering aan Utrecht en Gelderland tot stand gekomen. Dit is gebeurd om winningen op het oude land te kunnen sluiten die een bijzonder negatieve invloed hadden op de natuur (verdroging). Door de dikke kleilagen boven het derde watervoerende pakket hebben winningen in Zuidelijk Flevoland een veel minder negatief effect op natuur of landbouw op en heeft men niet te maken met bodemdaling door de winningen. De drinkwatervoorraad in Zuidelijk Flevoland is ook een strategische voorraad die desnoods ingezet kan worden bij calamiteiten in een veel groter gebied.

De bovenliggende kleilagen hebben dus een belangrijke functie. Enerzijds wordt de kwaliteit van het water in het derde watervoerende pakket beschermd tegen verontreiniging en menging met het ondiepere zoute grondwater. Anderzijds worden de effecten aan het maaiveld van de drinkwaterwinningen in het Derde Watervoerende Pakket beperkt en treedt geen schade op door grondwaterstands daling (zetting, verdroging).

De grondwatervoorraad in Zuidelijk Flevoland is gereserveerd voor de openbare drinkwatervoorziening. Ook heeft sinds de jaren negentig van de vorige eeuw de bescherming bijzondere aandacht gehad. Hierbij is het belang van de bovenliggende kleilagen voor de bescherming onderkend. De bescherming is sinds de jaren negentig geregeld in het voormalige Waterhuishoudingsplan Flevoland en de Provinciale Milieuverordening en is later bevestigd en verder verfijnd in de Omgevingsplannen en de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving.

In de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving is een boringsvrije zone ingesteld. Dit is een gebied in Zuidelijk Flevoland waarbij een maximale diepte is gesteld voor verstoringen van de ondergrond om de bescherming van de afdichtende kleilagen van het Derde Watervoerende Pakket te garanderen. De maximale diepte is nauwkeurig bepaald met een geologische kartering en is in een kaart in de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving aangegeven. Ondieper zijn grondwaterwinningen en bodemenergiesystemen gewoon toegestaan.

Het instellen van een bescherming in de provinciale verordeningen heeft ook tot concrete acties geleid om de bescherming te garanderen. Vanaf 2000 is gewerkt aan de sanering van de agrarische onttrekkingen uit het Derde Watervoerende Pakket. Dit is een proces geweest van meer dan 10 jaar, met vele juridische procedures. Met de opkomst van bodemenergiesystemen heeft er een aantal handhavingzaken plaatsgehad in de omgeving van Almere. De juridische procedures spelen tot nu toe.